

Het recht op identiteit in Peru

Lieselotte Viaene¹

Het recht op identiteit is een mensenrecht dat wij in het Westen als vanzelfsprekend beschouwen. In dit artikel wordt dit recht op identiteit toegelicht, met Peru als casestudy. Eerst wordt ingegaan op het belang van een juridische identiteit en op het internationale kader van het recht op identiteit. Vervolgens wordt de situatie in Peru nader onderzocht: het recht op identiteit in de Peruaanse regelgeving versus de realiteit van de drie miljoen documentlozen. Tot slot wordt aandacht besteed aan het nationale herstelplan dat de Peruaanse overheid heeft uitgewerkt om dit probleem aan te pakken.

Un viaje infernal pero suave: terugblik op een geslaagde identiteitscampagne

Acobamba, woensdag 14 december, 9u in de ochtend. De paarden staan al klaar terwijl Linder en ik nog onderhandelen met de eigenaars van onze rubberen laarzen of we ze mogen aanhouden tot aan Lajas. Onze eigen schoenen zijn nog steeds niet droog. Maandagnacht waren Linder van de Reniec in Lima, de Gobernador, ikzelf – werkzaam bij de Defensoria – en onze paardendrijvers eindelijk aangekomen in het derde en laatste dorp van onze achtdaagse identiteitscampagne. Die nacht konden we niet meer van onze paarden afstappen... door de pijn in de knieën en de dijen. We waren doornat aan onze paarden geplakt. Om dit dorp te bereiken moesten we van Alcas – waar je ook al enkel kan geraken door een vier uur durende tocht met een 'taxi' volgepropt met 11 mensen via een weg die geen weg is – eerst een stuk winderige en koude Altiplano op 4000 meter hoogte doorsteken om dan nog twee uur de ruwe Andes in te wandelen tot waar de paarden ons opwachtten. Toen begon pas écht onze helse, maar zoete tocht: negen uur aan één stuk te paard op richeltjes die ons van de ene berg naar de andere slingerden. Doodse stilte. Enkel het ruisende water van de wilde berggrivier ver in de diepte. Enkel het geklets van de regendruppels op onze poncho's.

De voorbije dagen hebben we als echte 'locos' gewerkt om de mensen te registreren opdat ze binnen enkele maanden de trotse eigenaars zouden zijn van hun Identiteitsdocument. Linder heeft zeker 2000 vingerafdrukken genomen, ikzelf heb 400 mensen vereeuwigd met mijn Polaroidcamera. Allen timide mannen en vrouwen, boeren, ongeletterd, Quechua-sprekers, jong en oud, zelfs héél oud. Maar telkens namen ze met enige trots hun hoed met bloemen of hun kleurrijke gehaakte muts af om daarna nog even de haren te kammen en dan recht in de lens te kijken. Eindelijk zouden ze bestaan, eindelijk zouden ze meetellen in het immense land waar ze wonen. Eindelijk ZIJN ZE IEMAND.

Na acht dagen zijn we vannacht weer in de 'bewoonde wereld': douche, toilet, stromend water, elektriciteit, bed... als we tenminste van onze paarden geraken!

Waarom is een juridische identiteit belangrijk?

In Peru, zoals in vele landen, moeten de mensen hun Nationale Identiteitsdocument (*DNI-Documento Nacional de Identidad*) bij elke administratieve handeling die dit vereist voorleggen, namelijk bij het stemmen, de deelname aan juridische en administratieve processen, het opmaken van notariële aktes, het sluiten van contracten, de aanstelling als publieke functionaris, het verkrijgen van een paspoort, de inschrijving in het sociale zekerheidssysteem en de sociale voorziening en tot slot het verkrijgen van een rijbewijs.²

Mensen zonder *DNI* worden bijgevolg gelimiteerd in het laten gelden van hun rechten en in het uitoefenen van handelingen. Een groot pijnpunt is dat documentlozen geen toegang hebben tot het juridische systeem. Het Peruaanse Gerechtelijk Wetboek stelt namelijk in de artikelen 424° en 425° dat men om een klacht in te dienen, een kopie van zijn identiteitsdocument moet bijvoegen. Dezelfde voorwaarde geldt indien iemand gelijk welk schrijven wenst te richten aan gelijk welke openbare instelling.³ In april van dit jaar werd Alan García tot nieuwe president van Peru gekozen, maar de documentlozen werden ook dit participatierecht

¹ Criminologe en lic. vergelijkende cultuurwetenschap, onderzoekster Human Rights Centre (UGent), van september tot december 2005 werkzaam in de Defensoria del Pueblo de Perú in de kantoren van Satipo, Huancayo en Huánuco.

² Organieke Wet van de RENIEC artikel 26

³ Artikel 113° Wet N° 27444 – Ley del Procedimiento Administrativo General

ontzegd. De *Peru Support Group*⁴ schatte het aantal "stemgerechtigde documentlozen" op 6% van het aantal kiezers.

Daarnaast heeft deze situatie ook negatieve gevolgen voor de sociale ontwikkeling. De Peruaanse overheid heeft diverse Nationale Plannen⁵ uitgewerkt om de noden van specifieke doelgroepen zoals kinderen, adolescenten, vrouwen, gehandicapten en slachtoffers van het politieke geweld aan te pakken. Niet-geregistreerde kinderen kunnen echter niet genieten van de diverse sociale overheidsprogramma's rond bijvoorbeeld vaccinaties en allerlei sociale sensibilisatiecampagnes. Documentloze gehandicapten blijven verstoken van de speciale gezondheids-, onderwijs-, tewerkstellingscampagnes en andere sociale voordelen. Moeders zonder *DNI* kunnen zich niet aansluiten bij de nationale campagne van *Vaso de Leche* waar zij wekelijks gratis melk krijgen. Slachtoffers van politiek geweld kunnen de 100 soles (25 euro) van het nationale herstelprogramma *Juntos* niet verkrijgen.

De bescherming van elk menselijk wezen en het respect voor zijn waardigheid zijn het uiteindelijke doel van de samenleving en de Staat. Enkel door te genieten van de fundamentele voorrechten en hun bescherming verandert een persoon in een rechtssubject en krijgt hij een effectieve plaats in het maatschappelijke en politieke bestel. De belangrijkste voorwaarde hiervoor is natuurlijk dat een persoon gekend en geregistreerd is bij de Staat. De erkenning van de juridische persoonlijkheid van een persoon, de inschrijving in een register onmiddellijk na de geboorte, het recht op een naam en tot slot het recht op een nationaliteit, zijn rechten die opgenomen zijn in het internationale recht en die vorm geven aan het globale recht op identiteit. In wat volgt overlopen we kort de verscheidene internationale rechtsinstrumenten.

Het internationale kader: recht op identiteit is een mensenrecht

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens bepaalt in artikel 6 "een ieder heeft, waar hij zich ook bevindt, het recht als persoon erkend te worden voor de wet". Daarnaast stelt artikel 15 dat een ieder het recht heeft op een nationaliteit en dat aan niemand willekeurig zijn nationaliteit mag worden ontnomen, noch het recht mag worden ontzegd te veranderen van nationaliteit. Dit recht op een juridische persoonlijkheid wordt teruggevonden in artikel 16 van het Internationale Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten. In

artikel 24 van hetzelfde verdrag wordt het recht op een naam als volgt geformuleerd: "elk kind moet onmiddellijk na de geboorte worden ingeschreven en tevens een naam krijgen". Daarenboven heeft elk kind het recht om een nationaliteit te verwerven. Het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) blijkt het juridische document te zijn dat het meest de aandacht vestigt op meerdere facetten van het recht op identiteit. Het IVRK benadrukt in artikel 7 de noodzaak op de inschrijving van de geboorte, het recht op een naam en op een nationaliteit en de verplichting van de Staten om de identiteit van het kind te vrijwaren. In artikel 8 wordt gewezen op de verplichting van de Staat om de basale aspecten van de identiteit van het kind te beschermen en, indien nodig, te herstellen. Ook de Amerikaanse Conventie van de Rechten van de Mens erkent de rechtspersoonlijkheid van elke persoon (artikel 3), het recht op een eigen naam en op de naam van zijn ouders of één van hen (artikel 18), gelijke rechten zowel voor kinderen buiten het huwelijk als voor kinderen binnen het huwelijk (artikel 17.5) en recht op een nationaliteit (artikel 20).

Wettelijk kader van het recht op identiteit in Peru

Aangezien Peru alle hierboven vermelde internationale conventies heeft geratificeerd, kunnen de Peruaanse burgers een beroep doen op de verantwoordelijkheden en verplichtingen die hieruit voortvloeien. De analyse van het Peruaanse normatief kader toont aan dat ze alle internationale bepalingen hebben opgenomen in hun interne regelgeving.

De Peruaanse Grondwet stelt in artikel 2°-1 dat iedereen het recht heeft op identiteit. Artikel 183° bepaalt dat het Nationaal Register van de Identificatie en de Burgerlijke Staat (*RENIEC*)⁶ tot opdracht heeft: de inschrijving van geboortes, huwelijken, sterfgevallen en andere handelingen die de burgerlijke staat wijzigen, alsook het onderhouden van het identificatieregister van de Peruanen en het uitreiken van documenten die hun identiteit staven. Krachtens artikel 26 van de Organieke Wet van de *RENIEC* is de *DNI* het enige persoonlijke identiteitsbewijs. Het Burgerlijk Wetboek stelt in artikel 19° dat iedereen zowel het recht als de plicht heeft om een naam te hebben. Artikel 25° geeft aan dat het bewijs van de naam resulteert uit de inschrijving in de registers van de burgerlijke staat. Het Wetboek van het Kind en de Adolescent erkent in artikel 6° het recht op identiteit, op een naam, op het verkrijgen van een nationaliteit en indien mogelijk op het kennen van zijn ouders en het dragen van hun familienamen.

4 Zie <http://www.perusupportgroup.org.uk/index.html>.

5 Voor een overzicht: zie <http://www.mimdes.gob.pe/pnacionales1.htm>.

6 *RENIEC* werd pas opgericht door de Grondwet van 1993.

Om van het burgerschap werkelijk te genieten, moet de Peruaan echter wel het zogenaamde "documentatietraject"⁷ volledig doorlopen opdat hij een *DNI* op zak zou hebben. Het verkrijgen van het ene document is afhankelijk van het bezit van het vorige. De volgorde van het verkrijgen van documenten staat in relatie tot de levenscyclus van de persoon van geboorte tot meerderjarigheid.

De Peruaanse maatschappelijke realiteit: meer dan 3 miljoen mensen zonder documenten

El indocumentado, de persoon zonder documenten of de documentloze is "iedere burger die door gebrek aan identiteitsdocumenten niet geniet van de garanties om zijn rechten ten volle uit te oefenen".⁸ De toestand van het documentloos zijn bestaat in gradaties, in die zin dat iemand ofwel volledig of absoluut documentloos kan zijn, ofwel relatief documentloos.⁹ Een persoon is absoluut documentloos indien hij nooit is ingeschreven in het geboorteregister en als minderjarige dus geen geboortebewijs (*partida de nacimiento*) heeft of als meerderjarige niet in het bezit is van een *DNI*. Personen zijn relatief documentloos als men wel is ingeschreven in het geboorteregister, maar het documentatietraject niet heeft beëindigd. Deze situatie is mogelijk in drie gevallen. Het kan zijn dat de meerderjarige wel een geboortebewijs maar geen *DNI* heeft. Ten tweede kan de gemeente de geboorteaktes (*actas de nacimiento*) verloren hebben ten gevolge van beschadiging of vernietiging van de rijksregisters. Ten derde kan de persoon wel nog een *Libreta Electoral* (*Kiesbewijs*)¹⁰ bezitten, maar dit document is niet langer geldig ter identificatie of om de burgerrechten uit te oefenen.

Het is moeilijk om betrouwbare schattingen over het aantal documentlozen in het land te maken. Het totale aantal documentlozen wordt geschat op 3.411.183 op een bevolking van een kleine 28 miljoen mensen.¹¹ Hieronder vallen 1.552.522 meerderjarigen zonder *DNI*. Velen onder hen beschikken hoogst waarschijnlijk ook

niet over een geboorteakte. Een tweede groep bestaat uit mensen boven de 18 jaar die nog in bezit zijn van het oude *Libreta Electoral*. Tot slot telt Peru 550.490 minderjarigen die niet ingeschreven zijn in het geboorteregister van hun geboorteplaats en dus geen geboortebewijs hebben.

Wie zijn de mensen zonder identiteitsdocumenten?

Volgens de analyse gemaakt door de Speciale Commissie die belast was met het uitwerken van een Nationaal Plan ter Herstel van de Identiteit¹², behoren de documentlozen in Peru tot de volgende bevolkingsgroepen: mensen die leven in armoede, slachtoffers van het intern gewapend conflict, inheemsen, afroperuanen, gehandicapten, vrouwen, kinderen en adolescenten.¹³

Volgens de in 2001 opgerichte Waarheids- en Verzoeningscommissie (*CVR - Comisión de la Verdad y Reconciliación*)¹⁴, die in 2003 haar eindrapport publiceerde, wordt de Peruaanse samenleving gekenmerkt door een diepgaande en pijnlijke sociaal-economische ongelijkheid en culturele verschillen. Het bloedige gewapende conflict dat het land van 1980 tot 2000 in de ban hield, bracht dit maatschappelijke probleem duidelijk naar boven. Gedurende het conflict werden 70.000 mensen vermoord, van wie 79% uit rurale gebieden afkomstig waren en 75% Quechua of een andere inheemse taal spraken. In haar eindrapport identificeert de *CVR* het probleem van de documentlozen als één van de zwaarste gevolgen van het intern gewapend conflict. Daarnaast wijst de *CVR* er tevens op dat tijdens de burgeroorlog vele rijksregisters werden vernietigd door de terroristische groepen, het Lichtend Pad en het MRTA¹⁵ dat onder andere tot gevolg heeft dat vele minderjarigen nooit hun wettelijke meerderjarigheid kunnen verwerven. Ze wilden hiermee elke band tussen burgers en de staat, tussen kiezer en de verkiezingen elimineren. Studies geven aan dat de regio's met het hoogste aantal documentlozen, de Centrale Andes en het Centrale Amazonegebied, sterk overeenkomen met de regio's die het zwaarst getroffen zijn door het intern gewapend conflict.¹⁶

7 *Defensoría del Pueblo* (2005), Informe Defensorial N°100. El derecho a la identidad y la actuación de la administración estatal: problemas verificados en la supervisión defensorial, 10 en Registro Nacional de Identificación y Estado Civil (2005), Plan Nacional de Restitución de la Identidad.

Documentando a las personas indocumentadas 2005 - 2009, 75.

8 *Registro Nacional de Identificación y Estado Civil*, 43.

9 *Idem*, 43 en *Intern document Defensoría del Pueblo: Campañas de Restitución de la Identidad*, p 19.

10 *Sinds de Grondwet van 1993 wordt het recht op identiteit geprivilegieerd op het stemrecht. Vóór deze Grondwet was er nog geen sprake van een *DNI* en werd het *Libreta Electoral*, dat in eerste instantie diende als bewijs om te mogen stemmen, gebruikt om de identiteit van iemand vast te stellen.*

11 Plan Nacional de Restitución de la Identidad, 57: *het geschatte aantal mensen die geen identiteitsdocumenten bezitten in 2004.*

12 *Cf. infra.*

13 Plan Nacional de Restitución de la Identidad, 91-108.

14 *Het rapport van La Comisión de Verdad y Reconciliación is volledig te raadplegen op: <http://www.cverdad.org.pe/>*

15 *Movimiento Revolucionario Túpac Amaru*

16 *Volgens een telling (Censo de Paz) in 2002 die slechts 40 % van de rurale bevolking van de 14 departementen in het land besloeg, wonen in de departementen Huánuco (22%), Apurímac (14%), Ayacucho (13%) en San Martín (11%) de meeste documentlozen. Volgens de conclusies van de *CVR* vielen 85% van de slachtoffers van het politieke geweld in de departementen Junín, Huánuco, Huancaavelica, Apurímac en San Martín.*

In Peru leeft 52% van de mensen in armoede en 20% in extreme armoede.¹⁷ In de rurale gebieden leeft bijna 80% van de bevolking in armoede en de helft van de mensen in extreme armoede. Vrouwen worden het meest getroffen door armoede. Vaak hebben zij minder kansen om zich economisch te ontwikkelen omdat ze minder toegang hebben tot productieve bestaansmiddelen, gezondheidsdiensten en onderwijs. Volgens het rapport 'Documentloze vrouwen in Peru' van het Nationaal Instituut voor de Statistiek bezitten een kleine anderhalf miljoen vrouwen tussen de 16 en de 49 jaar geen identiteitsdocument.¹⁸ Vele mensen beschikken dus niet over de nodige financiële middelen om het documentatietraject tot het einde te kunnen doorlopen.

Peru, waar 40% van de bevolking tot de inheemse bevolking behoort, is in wezen een pluri-cultureel, multi-linguïstisch en multi-etnisch land. Deze maatschappelijke realiteit is echter pas grondwettelijk erkend sinds 1993 (art. 2°19 en art. 89°).¹⁹ De inheemse bevolking bestaat uit 72 etnische groepen en 15 taalfamilies en is georganiseerd in *campesinos* of boeren die in de Andes wonen en *nativos* of inheemsen wonende in het Amazonegebied.²⁰ Een pijnpunt in het systeem van de rijksregisters is duidelijk het Amazonegebied dat 60% van de oppervlakte van het land beslaat en waar ongeveer 11% van de totale bevolking woont. Slechts in 10% van de Amazone gemeenschappen is er een Bureau van de Burgerlijke Stand, wat dus betekent dat men voor het inschrijven van een geboorte, een huwelijk of een overlijden vaak zeer grote afstanden te voet of met de *lancha* (gemotoriseerde kleine boot) moet afleggen. En indien er toch een Bureau van de Burgerlijke Stand is, beschikt dit vaak niet over de essentiële basisinfrastructuur en werken de burgerlijke ambtenaren gratis.

Allerlei politieke, economische, geografische wettelijke en administratieve barrières²¹ liggen dus mede aan de basis van het grote aantal documentlozen in het land. Maar men mag ook het historische gebrek aan aandacht voor de culturele verschillen en genderdiscriminatie tot de oorzaken rekenen.

Nationaal Plan ter Herstel van de Identiteit: het documenteren van de documentlozen (2005-2009)

Deze problematische situatie is al langer bekend bij organisaties uit de civiele maatschappij en bij overheidsinstanties die de rechten van de vrouwen, inheemsen, kinderen en gehandicapten verdedigen. Sinds enkele jaren organiseren zij allerlei sensibilisatiecampagnes en werken ze samen met de *RENIEC* om het probleem van de documentlozen binnen hun doelgroep te verbeteren. Ook de *CVR* pleitte in haar aanbevelingen voor de uitwerking van een specifiek programma in het Integrale Herstelplan om de situatie van de documentlozen te regulariseren.²² In 2004 richtte de *RENIEC* de *Dienst voor het Herstel van de Identiteit en de Sociale Hulp (GRIAS)*²³ op die zich specifiek richt tot zwakkere en kwetsbare groepen in de Peruaanse samenleving: gehandicapte mensen, personen in armoede en kinderen en adolescenten in maatschappelijk kwetsbare situaties. Onder impuls van het hoofd van deze dienst werd in datzelfde jaar een commissie samengesteld met vertegenwoordigers van diverse overheidsinstanties en belangenverdedigers met het doel een grondige studie uit te voeren over de situatie van de documentlozen in het land en een nationaal plan op te stellen om het probleem gestructureerd aan te pakken.

In juli 2005 werd het *Nationale Plan ter Herstel van de Identiteit: het documenteren van de documentlozen 2005-2009*²⁴ gelanceerd. Het Nationale Plan is een lijvig document waarin een stevige analyse van het normatieve kader, een historische schets van het identificatiesysteem in het land, een uitgeschreven conceptueel kader alsook een diepgaande diagnose van het probleem worden beschreven. Het document wordt afgesloten met een uitgedokterde strategische aanpak van het identiteitsprobleem.

Dit strategische gedeelte bevat twee sterke hoofdlijnen. Enerzijds wil het de situatie van het ongedocumenteerd zijn voorkomen om een verdere stijging van het aantal documentlozen te vermijden. Dit wil men bereiken door het reduceren van de diverse wettelijke,

17 Instituto Nacional de Estadística e Informática (1999), Salud productiva, pobreza y condición de vida en el Perú, <http://www.inei.gob.pe/biblioineipub/bancopub/est/lib0078/S01-4.htm>

18 Zie <http://www.idei.gob.pe>

19 Yrigoyen Fajardo, Raquel, 'Peru: Pluralist Constitution, Monist Judiciary – A Post-Reform Assessment', In Sieder Rachel (2002), Multiculturalism in Latin America. Indigenous Rights, Diversity and Democracy, New York: Palgrave Macmillan, 157-183.

20 In vergelijking met andere Latijns-amerikaanse landen wordt er in Peru met de term *indígenas* of *inheemsen* enkel de *nativos* van de Amazonegebieden bedoeld. De inheemse Quechua en Ayмара worden *campesino* genoemd.

21 Plan Nacional de Restitución de la Identidad, 59 – 74.

22 Comisión de la Verdad y Reconciliación (2003). Informe Final, Tomo IX. Recomendaciones de la CVR. Hacia un compromiso nacional por la reconciliación, 187-188.

23 Zie <http://www.reniec.gob.pe/portal/ProyeccionSocial.jsp>.

24 Volledig te raadplegen op <http://www.reniec.gob.pe/portal/grias/LIBRORENIECFINAL.pdf>.

economische, culturele en geografische barrières binnen het documentatietraject. Daarnaast wil het Plan het Nationale Identificatie Systeem versterken en de bevolking en de autoriteiten informeren over het recht op identiteit en de toegang tot de identiteitsregistratie. Anderzijds wil het Plan de identiteit herstellen van de duizenden mensen die geen identiteitspapieren bezitten. Deze doelstelling wil men realiseren door ten eerste de *DNI* gratis uit te reiken aan de verscheidene kwetsbare groepen in de samenleving en ten tweede diverse beleidsvoorstellen en wetsvoorstellen te formuleren ter vereenvoudiging van het administratieve proces voor het uitreiken van een geboorteakte en een *DNI*. De visie van het Plan is uitgetekend over een periode van vijf jaar en incorporeert een benadering op basis van rechten, gender en interculturaliteit. Bijna alle strategieën worden ontwikkeld en uitgevoerd in samenwerking met diverse andere overheidsinstellingen en organisaties uit het sociale veld.

De strategie waar het meeste tijd, geld en werkrachten mee gemoeid is, bestaat uit gratis documentatiecampagnes die over het ganse land worden georganiseerd. De *Defensoría del Pueblo de Perú*²⁵ is via haar *Programma ter Bescherming van de Bevolking Getroffen door het Geweld* één van de partners die samen met de *RENIEC* dergelijke campagnes op touw zet.

De achterliggende filosofie van deze campagnes is om de administratiemolen naar de mensen te brengen in plaats van te veronderstellen dat zij zelf de zware economische en fysieke inspanning kunnen leveren om hun papieren te verkrijgen. De campagnes worden uitgevoerd in drie fases: de inschrijving, de registratie in het rijksregister en tot slot de uitreiking van de *DNI*.²⁶

In de eerste fase reist een groep vertegenwoordigers van de *RENIEC*, de *Defensoría* en de gemeente naar de afgelegen zones om het probleem van de indocumentatie in kaart te brengen en de mensen te sensibiliseren en te informeren over de werking en het doel van de campagnes. Op basis van deze inventarisatie kunnen de werkelijke campagnes dan worden uitgetekend: de reisroutes, het aantal werkdagen per locatie, het aantal deelnemers van de verschillende betrokken instellingen, ...

In de tweede fase bezoekt een equipe de vooraf bepaalde gebieden om de mensen effectief te registreren. De lokale burgemeester en/of gouverneur informeren de mensen op voorhand over de komst van de campagne-equipe en over de documenten (*Libreta Electoral* of geboortewijs) die ze bij de hand moeten hebben. De belangrijkste bijdrage van de *Defensoría* is

het voorzien van een polaroidcamera om de pasfoto's ter plaatste te nemen en deze gratis aan de mensen te geven. De *RENIEC* verricht de eigenlijke inschrijving van de documentlozen aan de hand van hun pasfoto, geboortebewijs of *Libreta Electoral*, vingerafdrukken en eventuele handtekening. De equipe wordt steeds vervoegd door een vertegenwoordiger van de gemeente of de gouverneur. Alle registratieformulieren worden overgemaakt aan het hoofdkantoor van de *GRIAS* in Lima waar de ambtenaren de *DNI's* opmaken. Het verblijf in de dorpen biedt ook een gelegenheid tot uitwisseling van kennis i.v.m. het opstellen van geboortebewijzen, recente wetgeving, onderhouden rijksregister, ... Dergelijke kennisuitwisseling is onontbeerlijk. De lokale ambtenaren zijn zogenaamd wel opgeleid, maar tijdens de campagne waar ikzelf heb aan deelgenomen, moest de verantwoordelijke van de *RENIEC* regelmatig geboortebewijzen weigeren omdat ze niet correct waren opgesteld. Velen hadden zelf geen geboortebewijs – vooral in het verst gelegen dorp.

In een derde fase reist een equipe met vertegenwoordigers van de drie betrokken organisaties voor de laatste maal terug naar de zone om de *DNI's* uit te reiken aan de geregistreerde mensen.

Tussen september 2004 en juni 2005 hebben een kleine 16.000 personen via een dergelijke campagne van de *Defensoría* en de *RENIEC* een *DNI* verkregen, hun *Libreta Electoral* ingewisseld of een geboortebewijs ontvangen.²⁷ De *Defensoría* plande om tussen juli en december 2005 campagnes te organiseren in de 10 regio's die het zwaarst getroffen zijn door het gewapend conflict en hoopte daarmee 25 000 mensen te bereiken. De *RENIEC* schat het aantal begunstigden van de gratis documentatiecampagnes in samenwerking met de diverse overheidsinstellingen en organisaties uit het sociale veld voor 2006 op 100.000.²⁸

Ter afsluiting

Eén van de belangrijkste voorwaarden om de bres van socio-economische ongelijkheid en culturele verschillen in Peru te dichten, is ervoor zorgen dat de van oudsher uitgesloten en gemarginaliseerde bevolkingsgroepen hun fundamentele rechten ten volle kunnen uitoefenen. Daarvoor moet de Staat het recht op identiteit garanderen. De Peruaanse overheid heeft, onder impuls van de civiele samenleving, deze zware maar belangrijke opdracht eindelijk op zich genomen en doet momenteel een zeer grote inhaalbeweging in het herstellen van de identiteit van haar landgenoten.

25 De Defensoría del Pueblo is de Ombudsdienst in Peru. Zie <http://www.ombudsman.gob.pe>.

26 Intern document Defensoría del Pueblo: Campañas de Restitución de la Identidad, 6-10.

27 Defensoría del Pueblo (2005), Informe Defensorial N°9. A dos años de la Comisión de la Verdad y Reconciliación, 264-265.

28 Resolución Jefatural N°0142-2006-JEF/RENIEC.